ROLUL EXTREMELOR ÎN JOCUL MODERN

- Noi cerințe ale fotbalului modern
- Aplicări la echipa națională
- Extremele retrase — constructori de joc
- Clasificări

de ILIE OANĂ

antrenor

al lotului reprezentativ

Jocul de fotbal este în continuă evoluție. Aceasta a fost determinată de permanenta luptă între atac și apărare.

Dacă în trecut, în sistemul de joc clasic, pentru apărarea porții erau suficienți numai doi jucători, mai tîrziu în epoca „WM"-ului a apărut în apărare un om în plus. Iar astăzi, pentru apărarea porții sînt folosiți minimum patru jucători. Spun minimum deoarece la unele echipe (cele italiene sau elvețiene de pildă), în fazele de apărare participă 5—7 jucători, în funcție de jocul în atac al adversarului. De aici și diferența din punct de vedere al eficacității : înainte erau jocuri care se terminau cu multe goluri, astăzi acest lucru este ceva mai greu, din cauza măsurilor luate de apărări.

După cum se poate observa, perfecțiunea jocului în atac a determinat majorarea treptată a numărului de jucători care să apere poarta

Să vedem însă, prin ce se concretizează perfecționarea jocului în atac.

Jocul din ce în ce mai bun, mai eficace al înaintașilor se face evident prin :

a) Apariția unor **noutăți tactice ca :**

— circulația permanentă a atacanților ;

— pătrunderea mijlocașilor în mod alternativ sau a unor fundași laterali în linia de atac, care au sarcina de a da pasa decisivă sau de a finaliza :

— demarcările atacanților centrali în terenul propriu, alternativ, precum și retragerea extremelor.

Toate aceste manevre au scopul de a completa numeric zona mijlocașilor, care în mod normal este greu de acoperit numai de doi jucători. Aici aș vrea să dau un exemplu concret din jocul cu Elveția. Căderea echipei noastre în repriza a doua se datorește atacanților. Ei nu și-au respectat sarcina de a veni la mijlocul terenului pentru a aglomera și a împiedica adversarul să aibă superioritatea și de a-și organiza deci propriile acțiuni.

b) **Rapiditatea acțiunilor** de atac, precum și **rapiditatea** cu care sînt declanșate contraatacurile :

c) **Căutarea** de către atacanți a spațiilor libere pentru infiltrare în dispozitivul fundașilor

Atacanții folosesc din plin toate aceste mijloace și manevre, perfecționîndu-le treptat.

Față de această situație, este normal ca apărările să caute noi mijloace de apărare, să folosească o nouă repartizare de forțe, tocmai pentru a contracara superioritatea atacului. Prin stabilirea rațională a sarcinilor jucătorilor pe compartimente și posturi, echipa trebuie să realizeze și să se mențină permanent sub forma unui bloc funcțional. **Desfășurarea jocului în cît mai bune condiții de siguranță și impingerea acestui bloc funcțional cît mai departe în terenul advers, constituie una din principalele cerințe ale fotbalului modern.**

Dacă în trecut, extremele aveau în principal sarcina de-a centra (așa cum făceam și eu cînd jucam la Juventus, devenit apoi Petrolul, și în echipa națională) astăzi jocul lor a fost modificat aproape complet, avînd sarcini multiple.

În atac, extremele — prin realizarea situațiilor periculoase în zona lor — devin adevărate constructoare ale jocului. Ele pot avea o poziție retrasă, de unde inițiază acțiuni constructive de atac.

Poziția retrasă are ca scop :

— scoaterea fundașului advers din zonă pentru a avea astfel libertatea de acțiune cînd primește mingea de la apărători ;

— sprijinirea mijlocașului, avînd în vedere zona mărită a extremelor în jocul modern.

Vedem azi o serie de extreme jucînd la mijlocul terenului unde au sarcina de a sprijini mijlocașii : **Ball** (Anglia), **Corso** (Italia), **Peters** (Anglia) etc. Dintre jucătorii noștri fac bine acest lucru **Codreanu, C. Radu, Năsturescu** etc. Pe acești jucători i-aș numi **extreme de sprijin,** avînd în vedere sarcinile duble de atac și de apărare pe care le au în cadrul ideii de joc.

O altă grupă de extreme, aș numi-o **eficace: Emerich** (R.F.G.) — care a fost golgeterul campionatului trecut, **Bene** (Ungaria), **Cislenko** (U.R.S.S.), **Serena** (Spania), **Hamrin, Jair** și **Pascutti** (Italia). În această grupă, dintre extremele noastre ar putea face parte **Pîrcălab, Lucescu, S. Avram, Moldoveanu** etc.

Sînt alte **extreme** care, în cadrul ideii de joc a echipei, au sarcină de **a coordona,** cum sînt : **Corso, Simoes, Augusto, Thompson, Callaghan, Sanchez** etc.

Celebrul antrenor englez **Alf Ramsey** declară despre jocul extremei : **„Jucătorii cu nr. 7 și 11 (Ball și Peters) au acționat în zona mijlocașilor, rolul de extreme revenind „prin rotație tuturor jucătorilor".**

De aici reiese clar sistemul aplicat de Ramsey-„vîrtejul".

Prin exemplele de mai sus, am vrut să arăt că **sarcinile extremelor în jocul modern sînt mult mai complexe față de trecut, cînd aveau** o zonă mai limitată și în special pe marginea **terenului.** De aceea, jocul lor se rezuma mai mult la centrări cu boltă.

În fotbalul mondial este o permanentă preocupare pentru îmbunătățirea jocului, iar astăzi, în special, cînd toate echipele practică jocul aglomerat în apărare, tehnicienii sînt preocupați de-a găsi cele mai bune soluții pentru a străpunge apărările supraaglomerate.

Consider că aceste căi sînt mai eficiente pe zonele extremelor.

Echipa noastră națională a avut de susținut în toamna acestui an două jocuri oficiale, în cadrul campionatului european, cu Elveția și Italia, echipe care au aplicat jocul cu apărări aglomerate sub forme diferite. Pentru combaterea acestui joc a trebuit să studiem jocul adversarilor noștri, să stabilim ideea de joc și să pregătim practic combinațiile care ar putea fi utile. În jocul cu Elveția am marcat trei goluri prin combinații pe extremă : două cu participarea lui **Pîrcălab,** și unul cu participarea lui **Lucescu.** În jocul cu Italia acțiunea din care s-a marcat golul (repetată de sute de ori în antrenamente) a fost urmarea pătrunderii lui **Pîrcălab** în interior, atrăgîndu-l pe **Facchetti,** fapt care a permis deplasarea lui **Dridea** în zona extremei drepte, atragerea lui Picchi în acea zonă, apoi centrare la **Dobrin,** în urmă, și... gol.

Apărarea italiană aplică marcajul om la om pe tot terenul. Pentru dejucarea lui **Facchetti** am procedat la o combinație bine studiată, cu retragerea lui **Pîrcălab** și pătrunderea lui **Ghergheli** în zona extremei, de unde s-au creat încă două ocazii mari de gol, dacă ne amintim de șutul lui **Lucescu** pe care **Sarți** l-a scos „in extremis" în corner.

În articolul de față am încercat să arăt rolul extremelor în jocul modern, care este și trebuie să fie în permanență schimbat și îmbunătățit.

CONSTRUIREA ATACULUI PORNEȘTE DE LA PORTAR

de CONSTANTIN TEAȘCĂ

antrenor

Mi-a rămas întipărită acțiunea petrecută în minutul nouăzeci al finalei **„World Cup 1966".** Mingea se afla în suprafața porții lui **Banks** — portarul echipei engleze. Acesta a simulat o degajare lungă, dar a pasat lui **Moore** care i-a returnat-o prompt. Banks a bătut-o de pămînt de cîteva ori, pentru a mai cîștiga puțin timp și apoi la insistențele arbitrului a degajat lung și imprecis. Ce a urmat se știe! Balonul a ajuns în liniile defensive germane. Apărătorii au respins-o cu disperare din nou spre poarta engleză. **Jackie Charlton,** într-un duel inegal cu **Overath,** a lovit mingea cu capul. Dar arbitrul a dictat fault deși duelul se desfășurase corect. Eroare de arbitraj. Pînă la urmă din această lovitură liberă, germanii au egalat (tot cu concursul arbitrului) și au fost acordate prelungiri... Dar nu despre erorile de arbitri vreau să vorbesc, ci despre modul cum **Banks a repus balonul în joc.**

Nu întîmplător se spune că portarul valorează cît o jumătate de echipă. Astăzi el nu se mai antrenează separat, ci împreună cu ceilalți coechipieri, pregătirea lui a devenit foarte complexă. Printre altele, trebuie să se înțeleagă că fotbalul (acțiunile tactice) se construiește începînd chiar de la el. A beneficia de o degajare cu piciorul de la poartă, înseamnă enorm de mult pentru echipă. Avantajul de a fi și de a rămîne în posesia balonului este mare lucru. Trebuie, deci, știut să se profite de aceasta, să nu se anuleze o eventuală ocazie, să nu se piardă balonul cu ușurință. Cînd are mingea, portarul trebuie să se comporte ca oricare alt jucător, conștient că numai atunci cînd te afli în posesia balonului poți marca goluri. Fiecare acțiune tactică se construiește, se dezvoltă, plecînd de la o degajare a portarului, tot așa precum se construiește pornind de la o aruncare de la tușă sau din mișcare etc.

Cînd se execută o degajare cu piciorul de la poartă nu înseamnă că mingea trebuie trimisă neapărat departe, înalt și tare, fără precizie, fără intenție, fără scop. Altfel ar însemna să reiei mereu de la capăt, să pierzi inițiativa, să nu-ți pregătești acțiunile.

Sensul major al fotbalului actual este încercarea continuă de a pune adversarul pe picior greșit prin demarcaje permanente, prin viteză de execuție, prin evitarea mingilor lungi în profunzime, trimise mai ales la jucătorii izolați. Ca atare ,la o degajare cu piciorul de la poartă, coechipierii celui care o execută trebuie să se arate, să se demarce, să solicite balonul, să reprezinte puncte noi de sprijin pentru construcția jocului. Pe scurt, să ușureze propria lor misiune, facilitînd-o pe aceea a coechipierului lor. Se recomandă, în special, **fundașilor laterali** să se plaseze la limita suprafeței de pedeapsă, cît mai aproape de linia de fund și chiar de steagul de colț (portarul va așeza mingea la mijlocul suprafeței de pedeapsă, nu la colțul acesteia dacă vrea să aibă variate posibilități de dezvoltare). Și aceasta pentru două motive. Fundașul va reuși într-adevăr, fie să primească pasa jucătorului care pune balonul în joc (de preferință portarul), fie să facă o diversiune atrăgînd aripa adversă care va veni să-l marcheze. În ambele cazuri, fundașul va fi în avantaj, adversarul neputînd face altfel, se va prinde în cursă. Mare dilemă pentru acesta din urmă : dacă nu marchează pe fundaș, acesta va intra liniștit în posesia balonului ; dacă îl va marca, va rămîne un spațiu liber în care se va **„arăta"** alt partener ce va beneficia de avantajul unei degajări precise cu piciorul sau cu capul.

Am spus mai sus că, de preferință, degajarea cu piciorul de la poartă trebuie să fie efectuată de portar, deoarece el este „stăpînul" suprafeței de pedeapsă. În plus, fundașii vor fi scutiți de eforturi suplimentare, inutile. **Degajarea rămîne astfel o pasă, cu toate atributele sale.** Ca atare ea trebuie executată rapid, dar nu precipitat. Balonul poate fi lovit cu interiorul, cu exteriorul sau cu ristul, după împrejurări. El va fi adresat de jucătorul care execută degajarea, partenerului cel mai bine plasat și cel mai apt în momentul acela ca să continue mișcarea.

În concluzie : degajarea cu piciorul de la poartă este o pasă, dar o pasă care nu trebuie niciodată să fie lungă, pentru a evita riscul impreciziei. Numai astfel echipa aflată în posesia balonului va putea construi continuu .

SPECIALIȘTII AU CUVÎNTUL

CONCEPȚII VECHI ȘI NOI ÎN PROCESUL DE FORMARE A ARBITRILOR DE FOTBAL

de

ANDREI RĂDULESCU

președintele Colegiului central de arbitri

Paralel cu perfecționarea și dezvoltarea tuturor factorilor de care depinde fotbalul, arbitrajul a devenit un domeniu spre care se îndreaptă foarte multă atenție, ținînd seama de influența covîrșitoare pe care acesta o are asupra reușitei spectacolului sportiv și asupra respectării echității în întrecerile sportive.

In condițiile actuale, în care se desfășoară jocurile de fotbal, arbitrul a încetat să mai fie un simplu „oficial" (pe vremuri arbitrul apărea pe teren îmbrăcat în costum de stradă și pălărie), menit să înregistreze golurile marcate și să vegheze la aplicarea regulilor de joc. Astăzi, pe teren, arbitrul face efectiv sport, este supus unor eforturi fizice deosebite, combinate cu celelalte atribuțiuni, dintre care una foarte însemnată este cunoașterea *jocului de fotbal.*

Este firesc deci că selecționarea unui corp de arbitri competenți, ca și recrutarea de noi cadre, constitue probleme de maximă importanță, față de care Federația română de fotbal și Colegiul central al arbitrilor, manifestă un deosebit interes.

Pînă nu de mult, formarea arbitrilor se făcea în funcție de capacitatea lor de a asimila teoretic cele 17 articole ale regulamentului de joc (și uneori în funcție de comisia de examinare !).

Motivele ce i-au determinat pe aceștia să devină arbitri nu sînt greu de înțeles. De regulă, din categoria acestor arbitri fac parte o serie de oameni entuziaști, inițial pasionați spectatori ai meciurilor de fotbal sau suporteri ai vreunei echipe, care au depășit o anumită vîrstă dar sînt dornici să-și umple timpul liber cu o activitate auxiliară, legată de sportul iubit. În plus, această activitate le putea oferi și unele satisfacții : plimbări duminicale în diferite localități ale țării, mișcare în aer liber, carnet de intrare la jocurile de fotbal etc. Și astfel, unii au ajuns arbitri de fotbal iar mai tîrziu, datorită experienței căpătate în decursul anilor, au ajuns arbitri cu vechime, apreciați și chiar de rang internațional.

Față de această situație și ținînd seama că pe parcursul timpului s-a făcut totuși o triere a arbitrilor în funcție de valoarea și de capacitatea lor, colegiul central a luat în ultimii ani măsuri de selecție tot mai riguroase a cadrelor de arbitri și, paralel cu aceasta, verificarea din toate punctele de vedere a metodelor de desfășurare și absolvire a școlilor de arbitri.

Avînd însă în vedere că, în prezent, din punct de vedere numeric, arbitrii din țara noastră sînt încă insuficienți, măsurile cerute nu trebuiau să stînjenească buna desfășurare a tuturor campionatelor de fotbal. Ca atare, s-a mers pe o selecționare a arbitrilor existenți prin așezarea lor pe treptele valorice cărora le corespundeau. Pe de altă parte, datorită fluctuației naturale (renunțări, împlinirea vîrstei de 50 ani etc.) s-a lansat ideea că împrospătarea cadrelor de arbitri să se facă, în general, cu elemente care au cît mai multă contingență cu fotbalul. *În acest scop, s-au deschis larg porțile activității de arbitraj pentru toți foștii jucători care au practicat fotbalul de performanță.*

Nu este mai puțin adevărat că în rîndul arbitrilor existenți, care nu au practicat în tinerețe fotbalul competițional, se găsesc o serie de elemente care au dovedit reale calități și talent pentru această activitate. De aceea nu trebuie înțeles că tendința de a forma arbitri din foștii jucători internaționali ar îndepărta alte elemente verificate și talentate.

În această direcție s-au îndreptat deci privirile Federației de fotbal, iar Colegiul arbitrilor, începînd cu anul 1965, a făcut apel la foști sportivi, care au părăsit de curînd terenul de joc. Pentru această categorie de viitori arbitri, s-au făcut și se vor face diferite înlesniri (examene, reduceri de stagiu etc.) în așa fel ca, în cel mai scurt timp, pe teren, la jocuri de categorie republicană să apară cît mai mulți foști fotbaliști, cunoscuți de majoritatea spectatorilor și jucătorilor, dar de data aceasta altfel echipați și cu alte atribuții.

În primăvara anului 1966, Colegiul central de arbitri a organizat la București o școală de arbitri destinată exclusiv foștilor jucători de fotbal de performanță. Printre cei care au absolvit cu succes această școală citez pe: Nicolae Tătaru, Constantin Dinulescu, Alexandru Caricaș, Ovidiu Maior, Silviu Stănescu, Simion Plev, Iuliu Boroș, Gh. Botescu, Emil Călbăjos, Șerban Calomfir, Niculae Raica, Gavrilă Busch, Gheorghe Dragomir ș.a.

După absolvirea școlii, acești proaspeți arbitri au început să fie programați de Colegiul central, mai întîi la jocurile de juniori iar apoi la jocuri de categoria C, la linie. Înainte de a se încheia turul campionatului, unii dintre ei au fost chiar desemnați să conducă jocuri de categoria C la centru.

Formarea lor ca arbitri va necesita însă un proces mai îndelungat în care un factor însemnat îl va constitui grija și modul cum vor fi programați la jocuri, de către Colegiul de arbitri.

Pentru anul 1967 se preconizează de asemenea înființarea unui curs de inițiere, organizat tot la București, pentru foștii jucători

Mergînd în viitor pe această linie, considerăm că nu peste mult timp se va face simțit un suflu proaspăt și în sectorul de arbitraj, cu efecte pozitive în efortul comun depus pentru ridicarea calității fotbalului românesc.